y dinesydd

Eisteddfod

Atodiad Eisteddfod 2008 | Papur Bro Dinas Caerdydd a'r Cylch | www.dinesydd.com

Croeso

Ar ran dinasyddion Caerdydd, a phwyllgor Y Dinesydd – ein papur bro – croeso i'r Brifddinas, a chroeso i'r Eisteddfod.

Daw'r Eisteddfod yn ôl i Gaerdydd am y tro cyntaf mewn 30 mlynedd pan ac yn wahanol i'r arfer mae'r Brifwyl wedi'i lleoli yng nghanol y ddinas yn hytrach nag yn y wlad.

Mae'r lleoliad dinesig yn golygu nad ydych ond dafliad carreg o brif atyniadau a gwestai Caerdydd, yn ogystal â theatrau, orielau celf, lleoliadau cerddoriaeth fyw, bariau, llwybrau seiclo glan yr afon, caffis a bwytai.

Ymysg yr atyniadau sydd ar garreg drws y Maes mae Stadiwm y Mileniwm, yr Amgueddfa Genedlaethol ac, wrth gwrs, y Castell ysblennydd lle bydd amryw o weithgareddau celf a chrefft arbennig yn digwydd yn ystod wythnos yr Eisteddfod. Os am newid bach, beth am ddal cwch o Barc Bute i Fae Caerdydd, i ymweld â Chanolfan y Mileniwm, Y Senedd ac arddangosfa boblogaidd Doctor Who.

Bydd y tîm yn ein Canolfan Groeso yn falch o gynnig rhagor o syniadau i'ch helpu chi i wneud y mwyaf o'ch ymweliad â Chaerdydd. Cysylltwch â hwy drwy ffonio 08701 211258 neu piciwch heibio'r Hen Lyfrgell yng nghanol y ddinas - neu galwch heibio i babell Cyngor Caerdydd ar y Maes.

Dymunwn bob hwyl i'r Eisteddfod, mwynhewch eich ymweliad â'r brifddinas a gwnewch y gorau o'r holl bethau sydd i'w gwneud yma.

Criw Ffwrnais Awen, Menter Caerdydd a'r Urdd, fydd yn perfformio *Annie* ar faes yr Eistedfod

Canolfan Croeso Caerdydd

Yr Hen Lyfrgell
Yr Aes
Caerdydd, CF10 1AH

Mae croeso cynnes yn eich disgwyl yn ystod yr Eisteddfod yng Nghanolfan Croeso Caerdydd.

Mae ein gwasanaethau'n cynnwys:

- Archebu gwestai
- Gadael bagiau
- Mynediad i'r we
- Siop anrhegion
- Mapiau a chanllawiau

Llun—Sadwrn: 9.30am tan 6pm
Sul: 10am tan 4pm

Ffôn: 0870 121 1258
E-bost: ymwelydd@caerdydd.gov.uk
www.croesocaerdydd.com

Castell Caerdydd - Canolfan Dehongli Newydd

Mae'r Ganolfan Ddehongli newydd a agorwyd ar 12 Mehefin 2008, yn adrodd hanes hynod y gwahanol gyfnodau yn hanes y Castell O'r teras awyr agored ar y to, mae'r golygfeydd o'r Castell a thoeau'r ddinas yn wefreiddiol.

Yna, ewch ar daith o gwmpas Ystafelloedd y Castell dan arweiniad un o'n tywyswyr profiadol i weld y moethusrwydd anhygoel.

Bydd y siop a'r caffi newydd yn lle delfrydol i ymlacio a mwynhau awyrgylch y safle hanesyddol hwn.

I roi dechrau gwych i'ch ymweliad, cewch fwynhau'r arddangosfa newydd a gwylio'r cyflwyniad ffilm, gweld y Mur Rhufeinig gwreiddiol a ddatgelwyd yn ddiweddar ac yna archwilio gerddi'r Castell dan arweiniad eich teclyn aml-gyfrwng personol.

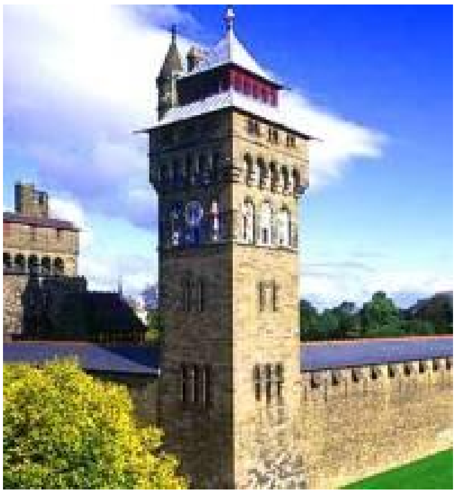

maes c Cerddi, cerddoriaeth, comedi a chraic...

Mae'r tocynnau ar werth nawr ar gyfer digwyddiadau Maes C - sef adloniant gyda'r hwyr a ddarperir mewn pabell fawr ar faes carafanau'r Eisteddfod Genedlaethol, 2-9 Awst 2008. Bydd bar hwyr ar agor bob nos tan 2.00 am. Lleolir maes carafanau'r Eisteddfod ar gaeau chwarae Blackweir yng nghanol y ddinas.

Bydd cerddoriaeth Maes C eleni yn eich cludo nôl i ddyddiau eich ieuenctid coll – ai'r saithdegau, wythdegau neu'r nawdegau oedd eich cyfnod chi? Mae'r uchafbwyntiau llenyddol yn cynnwys: *CaerDydd a Nos*, gyda Heather Jones, Catrin Dafydd ac eraill; *Beirdd yn y Doc*, noson dan fastwn y "barnwr" Emyr Lewis a *Stomp y Steddfod* - 16 o feirdd yn cystadlu am y gorau dan arweiniad y Stompfeistr, Arwel "Pod" Roberts.

Gellir prynu tocynnau MaesC ar y we - www.eisteddfod.org.uk neu drwy'r Llinell Docynnau ar 0845 122 1176. Gellir prynu tocynnau *CaerDydd a Nos* a'r *Stomp* gan yr Academi yn ogystal ar 029 2047 2266. Rhoddir cynnig arbennig am docyn wythnos - £50 yn unig (arbed dros £10).:

Mynediad am Ddim
Nos Sadwrn 2 Awst, 8.00pm
Y flwyddyn – 1974. Y lle – Coleg y Brifysgol, Aberystwyth. Dyna lle cychwynodd Mynediad am Ddim eu taith cerddorol. Ymunwch â nhw heno i ganu cân am y dyddiau da.
Tocynnau £8 / Llinell docynnau: 0845 122 1176

Delwyn Sion a'r Band
Nos Sul 3 Awst, 8.00pm
Noson yng nghwmni un o sylfaenwyr Hergest, grŵ p a sefydlwyd yng Ngwersyll yr Urdd Glan Llyn yn 1971. Bydd y gerddoriaeth heno yn eich swyno nôl i'r oes aur.
Tocynnau £8 / Llinell docynnau: 0845 122 1176

CaerDydd a Nos
Nos Lun 4 Awst, 8.00pm
24 awr trwy'r Brifddinas mewn un noson. Cerddoriaeth a barddoniaeth gyda Heather Jones, Catrin Dafydd, Gwyneth Glyn, Rhys Iorwerth ac Owain Rhys. Trefnir y noson ar y cyd rhwng Academi a Chanolfan Ysgrifennu Tyˆ Newydd.
Tocynnau: £8 / Llinell docynnau: 0845 122 1176 / Academi: 029 2047 2266

Nôl i'r Cwm
Nos Fawrth 5 Awst, 8.00pm
Huw Chiswell – neu 'Chiz' – dewin yr allweddellau, seren bop ac un o *heart-throbs* mwyaf Cymru yr 80au a fydd yn hudo pawb â'i glasuron poblogaidd.
Tocynnau: £8 / Llinell docynnau: 0845 122 1176

Beirdd yn y Doc
Nos Fercher 6 Awst, 8.00pm
Y Prifardd Emyr Lewis yw'r Barnwr fydd yn dwyn Eurig Salisbury, Emyr Oernant, Iwan Rhys, Y Prifardd Dafydd John Pritchard, Hywel Griffiths, Aneirin Karadog ac eraill o flaen eu gwell. Trefnir y noson gan Barddas gyda chefnogaeth r Academi.
Tocynnau: £5 / Llinell docynnau: 0845 122 1176

Steve Eaves 9 Bach
Nos Iau 7 Awst, 8.00pm
Noson o flŵs, jazz a chanu gwerin cyfoes yng nghwmni Steve Eaves a'r grŵp gwerin 9 Bach gyda'r lleisydd hudolus Lisa Jên.
Tocynnau: £8 / Llinell docynnau: 0845 122 1176

Stomp y Steddfod
Nos Wener 8 Awst, 8.00pm
Noson fawreddog o farddoniaeth, chwerthin a chardiau lliw. Un bardd ar bymtheg yn cystadlu am y gorau i ennill y stôl, dan arweiniad y Stompfeistr Arwel "Pod" Roberts.
Tocynnau: £8 / Llinell docynnau: 0845 122 1176

Hanner Pei
Nos Sadwrn 9 Awst, 8.30pm
Nawr mae'r 90au yn retro. Dathlwch bod yn grwfi gyda Hanner Pei. Yn eu geiriau nhw: "trowch eich *speakers* i fyny, gwisgwch eich Marigolds a thynwch eich trowsus i lawr am haliad nostalgic".
Tocynnau: £10 / Llinell docynnau: 0845 122 1176

Yn priodi cyn bo hir?
Wedi trefnu'r adloniant?
Naddo?

Felly,
Gwasanaethau 007
amdani !
DISGO DWYIEITHOG
ASIANT TWMPATH
SYSTEM SAIN I AREITHIAU
RIG GOLEUO I GRŴPIAU BYW

Cysylltwch â Ceri ar
07774 816209 neu
029 20813812
ceri33@btopenworld.com

Ar gael dros Gymru benbaladr
a thu hwnt

Eisteddfod Genedlaethol Cymru, Caerdydd 2008

Darlith Flynyddol Cymdeithas Addysg y Gweithwyr

Siaradwr: Yr Athro, Syr John Meurig Thomas

"Lloyd George: ymchwil gwyddonol ac addysg uwch"

Ym Mhabell y Cymdeithasau ar faes yr Eisteddfod

Dydd Mercher, Awst 6ed. 2008 am 2.00 o'r gloch y prynhawn

(Gwasnaeth cyfieithu ar y pryd i'r Saesneg ar gynnig)

Steddfodau 1960 a 1978

Nid 'Ble mae Meifod?' ond 'Ble mae Soffi?' oedd cwestiwn criw o Uwchaled wrth chwilio am leoliad Steddfod 60 yng Ngerddi Sophia. Ond fe ffeindiodd y Frenhines ei ffordd yno a dyna'r tro olaf iddi gael gwahoddiad i'r Brifwyl. Cystadleuydd oeddwn i y flwyddyn honno - ar Adrodd 18-25. Clywais gan gyd-gystadleuydd mod i wedi cael llwyfan. Ond toeddwn i ddim. Nid 'Alun' ond 'Aled' oedd yr enw cywir; rhyw Aled Gwyn. Tybed ble mae hwnnw bellach?!

Yn 1978, Steddfod Emyr Currie [Emyr Currie-Jones oedd Cadeirydd y Pwyllgor gwaith] rhaid oedd teithio allan o'r ddinas i Bentwyn. Gwn fod Emyr yn sgrifennu ei atgofion yn Rhaglen y Dydd eleni ac mai ei atgof cyntaf yw am gyhoeddi'r Dinesydd yn ddyddiol tros yr Ŵyl honno.

Bu'n Steddfod ddigon prysur i minnau - o helpu i sgriwio seddi i'w lle yn yPafiliwn, i fod yn Arweinydd Llwyfan (gyda Havard Gregory, Huw Jones a Sulwyn Thomas), i fod yn Gadeirydd y Pwyllgor Cerdd Dant, i gynhyrchu'r ddrama leol 'Nos Ystwyll' yn Theatr y Sherman ac i ganu'r Cywydd Croeso yn Seremoni Croesawu'r Cymry ar Wasgar yn un o Bedwarawd y Wenallt. A phob dydd a gyda'r nos i sylwebu ar seremonïau'r Orsedd a chyflwyno rhaglenni o'r maes i'r BBC.

Dyw record Caerdydd am ddarganfod teilyngdod am awdlau tros y blynyddoedd y cynhaliwyd yr Eisteddfod yma ddim yn glodwiw. A doedd 1978 ddim yn eithriad. 'Neb yn deilwng' oedd hi eto a siom y gynulleidfa yn amlwg. Yna daeth Geraint o Gil-y-mynydd i'r llwyfan i ganu'r 'Marchog' a throi'r siom yn orfoledd.

R Alun Evans

Angen anrheg ar gyfer babi newydd, bedydd neu ben-blwydd?
Dowch i ymuno â Bili a'i griw ar wefan

- gwefan newydd sy'n gwerthu crysau-T ffasiynol, beiddgar a hwyliog ar gyfer y babi modern Cymreig. Mae'r dillad o ddeunydd masnach deg, yn cynnig digon o liw, graffeg trawiadol a chynlluniau ffraeth – perffaith i fabanod a phlant ifanc ag agwedd! Dowch i weld!

Galwch heibio'n stondin yn yr Eisteddfod Genedlaethol i fwynhau cyfres o sgyrsiau arbennig:

national museum wales
amgueddfa cymru

Dydd Llun 4 Awst 3pm
Celf y Dyfodol gan yr artist Iwan Bala ac Ann Jones, Curadur Prosiectau Casgliad, Cyngor Celfyddydau Lloegr

Dydd Mawrth 5 Awst 3pm
Ein Canmlwyddiant gyda'r Gweinidog Treftadaeth Rhodri Glyn Thomas

Dydd Mercher 6 Awst 3pm
Gwyddoniaeth y Dyfodol – ar y cyd gyda Phrifysgol Caerdydd

Dydd Gwener 8 Awst 3pm
Sir Benfro mewn celf – rhagolwg o Oriel y Parc: oriel gelf newydd Tyddewi

Dydd Sadwrn 10 Awst 3pm
Hanes y Dyfodol – Dr Beth Thomas yn trafod gorffennol a dyfodol Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru

Noddir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru

www.amgueddfacymru.ac.uk

02920 611222
www.thai-lounge.co.uk

LOLFA THAI

lolfa thai lounge

CROESO MAWR I
DŶ BWYTA THAI NEWYDD
GOGLEDD CAERDYDD

DEWCH I FLASU BWYD THAI TRADODIADOL MEWN AWYRGYLCH MODERN A CHYFORDDUS

73B STRYD MERTHYR , EGLWYS NEWYDD, CAERDYDD
(UWCHBEN BWYTY PIZZERIA VILLAGIO)

AMSERAU AGOR (* archeb olaf)
SWPER : LLUN - SADWRN 6.30y.h - 10.45y.h *
CINIO :
MAWRTH - SADWRN 12.00y.p - 2.00 y.p (£9.95 AM 2 GWRS)

FFONIWCH 02920 611222
NEU EWCH I'R WEFAN www.thai-lounge.co.uk

DATHLU PEN-BLWYDD Y GYMRAEG YM MHRIFYSGOL CAERDYDD

125 o flynyddoedd yn ôl, cafwyd Siarter Frenhinol a newidiodd wyneb addysg yng Nghymru drwy sefydlu Coleg Prifysgol De Cymru a Mynwy – Prifysgol Caerdydd, bellach. Penodwyd John Viriamu Jones yn Brifathro cyntaf, yn 27 oed, ac agorwyd y Coleg ar 24 Hydref 1883 gyda 13 o staff academaidd a 151 o fyfyrwyr. Erbyn heddiw mae'r coleg bach hwnnw wedi tyfu yn un o'r prifysgolion mwyaf ei pharch a mwyaf poblogaidd ym Mhrydain, gyda 5,674 o staff a 25,997 o fyfyrwyr. Yn wir, yn ddiweddar fe'i rhestrwyd ymhlith y 100 prifysgol orau yn y byd.
O'r cychwyn cyntaf, roedd yn y Brifysgol yng Nghaerdydd Adran y Gymraeg. Hon yw un o'r adrannau Cymraeg cyntaf oll, ac yma mae'r Gadair Gymraeg sefydledig hynaf yng Nghymru. Hon hefyd oedd yr adran Gymraeg gyntaf i ddysgu'r pwnc trwy gyfrwng y Gymraeg. Am dros ganrif y mae wedi cyfrannu'n helaeth i fywyd Cymru ac wedi bod yn gartref i ysgolheigion a llenorion amlwg, gan gynnwys W. J. Gruffydd, G. J. Williams, A. O. H. Jarman a Saunders Lewis. Dros y blynyddoedd, mae Ysgol y Gymraeg ym Mhrifysgol Caerdydd wedi datblygu i fod y fwyaf yng Nghymru, a chanddi 38 o staff llawn-amser.

Mae'r Ysgol yn rhoi pwyslais mawr ar roi'r Gymraeg a'i diwylliant mewn cyd-destun rhyngwladol. Mae'n gartref i'r Ganolfan Uwchefrydiau Cymry America ac i'r Uned Ymchwil Cynllunio, Iaith a Pholisi, sy'n cymharu'r sefyllfa ieithyddol yng Nghymru â'r sefyllfa mewn rhychwant eang o wledydd ar draws y byd. Cynhelir y Gynhadledd Faledi Ryngwladol yma eleni, tra bo cysylltiadau cyffrous ar fin dechrau gyda Phrifysgol Patagonia yn Nhrelew ac â Phrifysgol Nanjing yn China. Mae ein Cynorthwywyr Ymchwil yn dod o Batagonia, Canada, UDA, Siapan – a Sir Fôn! – a phob un ohonynt yn siarad Cymraeg yn rhugl.

Ond wedi dweud hynny, Cymru a Chaerdydd yw ein blaenoriaeth. Ers blynyddoedd bellach, rydym wedi bod yn cydweithio â'r Amgueddfa Werin i gynnig MA mewn Astudiaethau Gwerin; ers tair blynedd rydym wedi bod yn gweithredu'r Cynllun Sabothol Cymraeg ar ran Llywodraeth y Cynulliad; ac mae ein Canolfan Cymraeg i Oedolion yn gwasanaethu'r gymuned leol drwy ddysgu'r iaith i dros 1,700 o oedolion yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg.

Os hoffech ragor o wybodaeth am yr Ysgol, yna ewch at ein gwefan newydd sbon - http://www.caerdydd.ac.uk/cymraeg/ neu dewch i ymweld â ni ar faes yr Eisteddfod. A gawn ni fanteisio ar y cyfle hwn, hefyd, i ddiolch i'n holl gyfeillion yng Nghaerdydd a'r cylch am eu cefnogaeth dros y blynyddoedd – mewn darlithoedd cyhoeddus, seminarau, cynadleddau. Edrychwn ymlaen at eich gweld dros y 125 mlynedd nesaf!

Sioned Davies
a staff Ysgol y Gymraeg, Prifysgol Caerdydd

Hanes y Gymraeg yng Nghaerdydd

Mae Menter Caerdydd wedi creu taith gerdded sy'n canolbwyntio ar ddatblygiad yr iaith yn y brifddinas. Mae'r daflen a phodcast o'r daith ar gael i'w lawrlwytho o wefan Menter Caerdydd, www.mentercaerdydd.org.
P'run ai ydych wedi byw yng Nghaerdydd gydol eich bywyd, neu'n ymwelydd i'r Eisteddfod, rydych yn sicr o ddysgu rhywbeth na wyddech erioed o'r blaen. Mwynhewch eich taith!

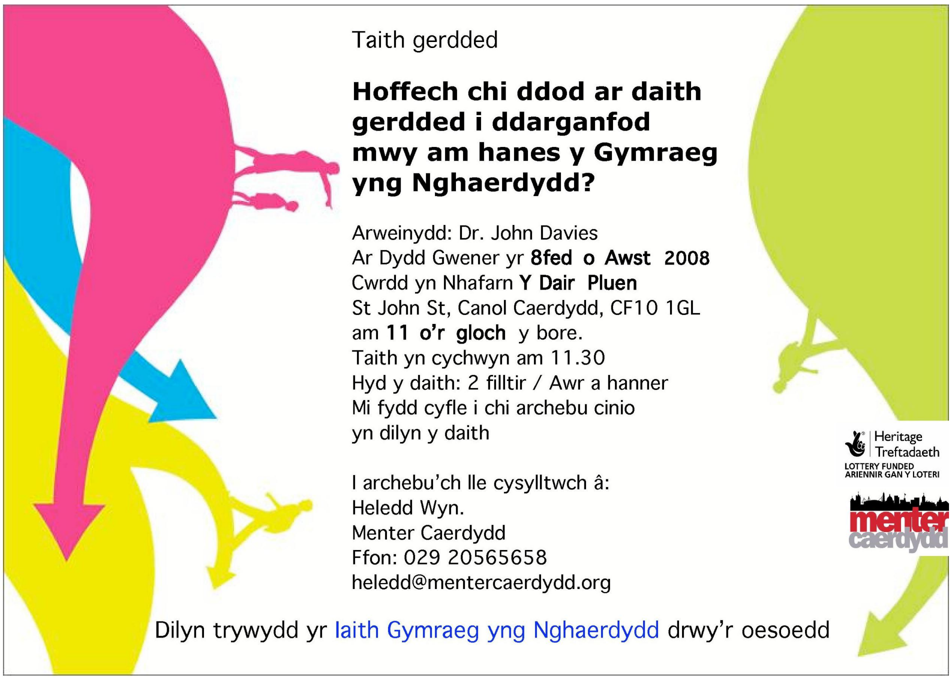

Darganfod Caerdydd ar Droed

Tra bod yr Eisteddfod yma, beth am fanteisio ar y cyfle i ddarganfod mwy am ein dinas? Mae Llwybr Canmlwyddiant Caerdydd yn ffordd wych o archwilio canol y ddinas ar droed, a darganfod mwy am sut y daeth Caerdydd i fod y ddinas a welwn heddiw.

Mae'r Llwybr yn cynnwys rhai o dirnodau enwocaf a mwyaf hanesyddol Caerdydd, yn ogystal ag ambell i gyfrinach. 2.3 milltir o hyd yw'r daith, sy'n dechrau tu fas i'r Ganolfan Croeso yn yr Hen Lyfrgell. Gallwch ymuno â hi unrhyw le ar hyd y llwybr, gan weld cymaint - neu cyn lleied - ag y dymunwch.
Mae'r arweinlyfr a map ar gael am ddim o'r Ganolfan Croeso neu babell Cyngor Caerdydd ar y Maes, neu www.caerdydd.gov.uk